

Verslag achttiende bijeenkomst NSI Denktank, 7 november 2017

Maastricht University School of Business and Economics – PGE.

Tongersestraat 49, 6211 LM Maastricht.
Universiteit Maastricht

Aanwezig

Maurice Benneker	Volta Limburg
Gert Enning	Koninklijke Metaalunie
Math Jongen	Gemeente Maastricht
Jos Kusters	Leeuwenborgh
Archi Leenaers	Anatech
Murk Peutz	Peutz Advies
Jef Pleumeekers	VWL Samenwerkend Limburg
Theo Thuis	Q-Park
Michiel Berssenbrugge	Michiel Berssenbrugge & Partners
Patricia Jaspers	Universiteit Maastricht
Paul Iske	Universiteit Maastricht
Theo Schuyt	Universiteit Maastricht
Andries de Grip	Universiteit Maastricht\ROA
Davey Poulissen (verslag)	Universiteit Maastricht\ROA

Welkom

Andries de Grip verwelkomt alle deelnemers en licht het programma voor deze bijeenkomst kort toe. Het thema van deze bijeenkomst luidt: “Open de Kenniskluis: maatschappelijke impact en valorisatie van onderzoek”.

Presentatie Theo Thuis: Brightlands Society

Naast zijn functie bij Q-Park is Theo één dag in de week betrokken bij het programma 4Limburg: een meerjarenprogramma in opdracht van de Provincie Limburg waarbij het versterken van de sociaaleconomische structuur van de provincie Limburg centraal staat. Vandaag geeft hij een korte presentatie over valorisatie/impact vanuit het perspectief van het 4Limburg-project.

De huidige situatie op de Limburgse arbeidsmarkt kenmerkt zich volgens Theo door steeds grotere arbeidstekorten. Hij wijst erop dat verschillende bedrijven op dit moment besluiten zich niet in Limburg te vestigen dan wel uit Limburg te vertrekken. “De oorzaak hiervan is simpelweg een gebrek aan handjes”, aldus Theo. De situatie is daarmee sterk veranderd ten opzichte van ongeveer 25/30 jaar geleden, toen de gevolgen van de mijnsluitingen de Limburgse arbeidsmarkt volgens hem nog domineerden.

Theo geeft aan dat de Economische Agenda die Limburg de afgelopen jaren heeft gevolgd tot gunstige resultaten heeft geleid, met onder andere de ontwikkeling van verschillende Brightlands campussen die succesvol van de grond zijn gekomen. Maar toch is er volgens Theo méér nodig. Er is behoefte aan een verbinding tussen de Economische en de Sociale Agenda van Limburg en die verbinding staat volgens hem centraal in het 4Limburg-project. Hoewel de verschillende campussen economisch zeer succesvol zijn, is er nauwelijks sprake van contact met de samenleving volgens Theo: “We moeten oppassen dat de Economische Agenda geen elitair concept wordt. Inwoners van een gemiddelde volkswijk merken weinig van het economische succes van deze campussen en hier staan we dus nog voor een grote opgave.” Theo pleit er daarom voor om het maatschappelijke belang, vertegenwoordigd in de Sociale Agenda, op gelijk niveau te zetten als de Economische Agenda en een verbinding tussen deze twee agenda’s te maken, bijvoorbeeld in projecten zoals 4Limburg. We moeten ons volgens hem richten op de talenten die nog niet meedoen, mensen die om wat voor reden dan ook nog aan de zijlijn van de arbeidsmarkt staan. We moeten hen dus ook de mogelijkheid bieden om actief mee te doen op de Limburgse arbeidsmarkt: “Er moet niet alleen sprake zijn van *Brightlands Business*, maar ook van *Brightlands Society*, laten we maatschappij en bedrijfsleven dus samenbrengen en het sociale en economische terrein verbinden.”

In Limburg, maar ook daarbuiten, is er volgens Theo nog sprake van veel verborgen arbeidscapaciteit. Hij verwijst hierbij onder andere naar de WW- en bijstandsuitkeringen en aan jongeren die niet participeren in onderwijs, arbeid of training (de zogenaamde NEETS, een afkorting die staat voor *Not in Education, Employment, or Training*).

Het is belangrijk dat we erin slagen om mensen die nu nog langs de zijkant staan wél te laten meedoen. Theo benadrukt dat het hierbij moet gaan om écht meedoen, in tegenstelling tot het simpelweg vinden van een tijdsbesteding voor deze groep. Er moet echt sprake zijn van ‘waardecreatie’, stelt hij. Gezien de huidige krapte op de Limburgse arbeidsmarkt is hier volgens Theo ruimte voor. Sterker nog, het is broodnodig om het gebrek aan handjes in Limburg op te lossen waar Theo eerder aan refereerde. Volgens hem kan deze manier zowel een sociale als een maatschappelijke behoefte worden ingevuld en helpen we deze mensen om hun leven op een zinvolle manier in te richten.

Als het niet lukt om samen met de markt naar oplossingen te zoeken voor deze maatschappelijke behoefte, dan zal dat de tegenstelling tussen bepaalde groepen – bijvoorbeeld tussen de werkenden en inactieven, tussen diegenen met de sterkste schouders en diegenen in een kwetsbare positie – alleen maar worden vergroot. Marktpartijen hebben uiteindelijk ook baat bij het voorkomen van een dergelijke polarisatie en profiteren van het zoeken naar oplossingen die iedereen in de gelegenheid stelt om in de samenleving te participeren. Zetten bedrijven zich hier niet voor in, dan zullen ook zij hinder ondervinden als de polarisatie tussen verschillende groepen toeneemt en als de arbeidstekorten steeds groter worden doordat steeds meer handjes niet actief zijn. Het is daarom geen optie om onze handen af te trekken van personen die op dit moment nog langs de zijkant staan. Het is niet constructief te stellen dat het de eigen schuld is van deze groepen dat ze langs de zijlijn staan. Marktpartijen kunnen niet passief afwachten tot het probleem zichzelf oplost aangezien zij in dat geval vanzelf worden geconfronteerd met de gevolgen van deze passieve instelling. Een dergelijke passieve houding leidt volgens Theo uiteindelijk tot onaanvaardbare maatschappelijke kosten en tekorten en zal uiteindelijk

een negatieve impact hebben op ons welvaartsniveau. Hij concludeert dat maatschappelijke behoeften en uitdagingen door bedrijven en instellingen zullen moeten worden onderkend met een verdienmodel.

De Universiteit Maastricht heeft ruim een jaar geleden onder leiding van de professoren Saskia Klosse, Ilmert Kant, Andries de Grip, Maria Jansen en Fred Zijlstra, het initiatief genomen tot het project 4Limburg. Een half jaar geleden, in juni 2017, is het programma geaccordeerd door de Provincie Limburg. Het verhogen van de arbeidsparticipatie is een belangrijke doelstelling van dit project. Daarnaast is er aandacht voor het verbeteren van de gezondheid en vitaliteit van de Limburgse bevolking. De Universiteit Maastricht stelt binnen dit project zijn kennis en *know-how* beschikbaar aan de Limburgse samenleving. Daarnaast wordt er samengewerkt met het bedrijfsleven, kennisinstellingen en gemeentes om, zoals Theo dat verwoordt, “een brug tussen *society* en *business* te bouwen”. Theo geeft aan dat we op basis van eerste berekeningen momenteel op een onbenut arbeidspotentieel van plusminus 200.000 mensen zitten in Limburg. Hierbij moeten we onder andere denken aan de NEETS (± 20.000), vluchtelingen/immigranten met een status (± 8.000), de verschillende uitkeringsgerechtigden en (gedeeltelijk) arbeidsongeschikten (± 130.000), de zogenaamde ‘nuggers’ (niet-uitkeringsgerechtigden zonder werk, ± 100.000 waarvan naar schatting ± 20.000 beschikbaar) en personen met een afstand tot de arbeidsmarkt waaronder bijvoorbeeld WSW’ers (± 25.000). Volgens Theo hebben veel van deze mensen niet door dat ze waarde hebben op de arbeidsmarkt. “Sterker nog, ze denken vaak dat ze niet nodig zijn, terwijl we ze als samenleving heel hard nodig hebben.” We moeten deze groepen volgens Theo uitnodigen om mee te doen. Op deze manier kunnen we het gevoel van waarde, respect en het zelfvertrouwen van deze mensen verhogen en daarnaast de eerder genoemde brede maatschappelijke behoefte vervullen. Op deze manier kunnen we ook de tweede doelstelling van 4Limburg bewerkstelligen, namelijk het verbeteren van de gezondheid en vitaliteit van de Limburgse bevolking. Het is immers bekend dat de zorgconsumptie bij groepen die niet meedoen substantieel hoger is dan bij de groep mensen die dat wél doet. Theo hoopt dat we er mede door 4Limburg in slagen om de *human capital* aanpak in Limburg meer mens- en marktgericht te maken. De stelling waarmee hij afsluit is namelijk dat Limburg als internationale vestigingsplaats fors onder druk staat doordat onze *human capital* aanpak te weinig mens en markt gericht is.

Na afloop van de presentatie ontstaat er met betrekking tot de Neets problematiek een discussie over de vraag of we jongeren niet te vroeg selecteren in bepaalde opleidingsrichtingen en of jongeren wel een goed idee hebben van de arbeidsmarktperspectieven van verschillende opleidingen. Gesteld wordt dat jongeren er vaak achteraf achter komen dat ze niet de juiste opleidingskeuze hebben gemaakt en dat dit wellicht mede komt doordat we jongeren veel te vroeg een keuze laten maken waar ze dus later vaak spijt van blijken te hebben. Gesuggereerd wordt dat dit wellicht een verklaring is waarom sommige jongeren NEETS zijn. Jos Kusters benadrukt daarbij de rol die de ouders kunnen spelen bij een juiste studiekeuze.

Een andere discussie die wordt gevoerd gaat over de manier waarop je mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toch in staat stelt om te participeren. Het gaat volgens Theo vooral om de vraag hoe je bepaalde groepen mensen in een team bij elkaar kan zetten en de mate waarin je erin slaagt dat team goed te *coachen* en *managen*. “Op die manier kun je met iedereen wel iets aanvangen.” Daarnaast is het

volgens hem belangrijk dat je gelooft dat iedereen mee kan doen en uiteindelijk een toegevoegde waarde kan vormen.

Voor meer informatie over 4Limburg, zie

https://www.limburg.nl/Actueel/Nieuws_en_persberichten/2017/Juni_2017/Limburg_wil_meer_arbeidsparticipatie

Presentatie Andries de Grip:

De maatschappelijke impact van ROA-onderzoek

Andries de Grip geeft vanuit zijn rol als directeur van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) een presentatie over de wijze waarop het ROA probeert onderzoek te doen dat een maatschappelijke impact heeft. Zijn presentatie gaat niet zozeer in op de inhoud van het ROA-onderzoek maar gaat vooral in op de vraag hoe hij tegen valorisatie en het genereren van maatschappelijke impact aankijkt.

ROA is een onderzoeksinstituut dat zowel beleidsgericht onderzoek (contractonderzoek) als wetenschappelijk onderzoek uitvoert op het terrein van onderwijs en arbeidsmarkt. Het thema onderwijs en arbeidsmarkt is hierbij breed op te vatten als alles wat te maken heeft met de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in de samenleving: de ontwikkelingen in het onderwijs, de transitie van onderwijs naar arbeidsmarkt en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Het ROA is een onderdeel van de Universiteit Maastricht en heeft ongeveer 45 mensen in dienst, waaronder ook 10 promovendi.

In het kader van de discussie over valorisatie en maatschappelijke impact heeft het ROA een jaar of 10 geleden de onderstaande missie geformuleerd:

“ROA heeft als doel vanuit een sterke wetenschappelijke positie op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt beleidsmakers en wetenschappers te informeren, inspireren en intrigeren en hiermee bij te dragen aan de onderzoeks- en beleidsagenda”

Essentieel bij deze missie is volgens Andries dat alles wat er binnen het ROA wordt ondernomen vanuit een wetenschappelijke positie moet worden gedaan. Als het ROA dat niet zou doen, dan zou de organisatie volgens hem immers geen bestaansrecht aan een universiteit hebben. De missie benadrukt ook de wens om zowel beleidsmakers als wetenschappers te informeren (bijvoorbeeld door middel van de uitkomsten van de schoolverlatersonderzoeken en de arbeidsmarktprognoses), te inspireren (dat wil zeggen agendabepalende onderwerpen opzoeken en met vernieuwende resultaten komen) en te intrigeren (te *triggeren*), bijvoorbeeld door met uitkomsten te komen waar je niet meteen aan denkt. Een bijdrage aan de onderzoeks- en beleidsagenda wordt geleverd door goede wetenschappelijke publicaties in tijdschriften, maar ook door middel van het leveren van een bijdrage aan de beleidsvorming en het informeren van de actoren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt: scholen, studiekeizers, werkenden, werkzoekenden en werkgevers.

Hoewel er volgens Andries soms wel sprake kan zijn van een spanningsveld tussen wetenschappelijk onderzoek en contractonderzoek, omdat aan de ene kant in het veld nogal eens wordt gedacht dat de maatschappelijke impact van bijvoorbeeld een proefschriftstudie beperkt is,

of omdat aan de andere kant sommigen menen dat contractonderzoek geen relatie heeft met wetenschappelijk onderzoek. Het ROA probeert echter juist de complementariteit tussen deze twee vormen van onderzoek op te zoeken en een sterk punt te maken van het combineren van contractonderzoek en wetenschappelijk onderzoek. Dat betekent bijvoorbeeld dat het contractonderzoek een sterke wetenschappelijke basis mee krijgt en dat dit contractonderzoek soms ook weer leidt tot nieuwe ideeën, mogelijkheden of inzichten voor wetenschappelijk onderzoek.

Het woord 'co-creatie' is belangrijk in de discussie over valorisatie, maar Andries heeft het in de context van het ROA liever over kennisdeling. Vernieuwend onderzoek en innovatie vereisen volgens hem namelijk wederzijdse kennisdeling tussen ministeries, scholen, bedrijfsleven en het ROA zelf. Andries geeft aan dat zijn ervaring is dat de onderzoeksvragen voor het oprapen liggen in de praktijk: "Goede onderzoeksvragen bedenk je meestal niet als je alleen op je kamer blijft zitten". Concreet betekent kennisdeling in het geval van ROA twee dingen. Ten eerste dat ministeries, scholen en het bedrijfsleven met maatschappelijk relevante onderzoeksvragen komen en toegang tot bepaalde data bieden, of toegang geven tot een populatie die bereikbaar is voor enquêtes. Een ministerie of andere opdrachtgever levert op die manier onderzoeksinput aan het ROA. Ten tweede dat het ROA het onderzoek zo goed mogelijk uitvoert en de uitkomsten van het onderzoek terugkoppelt aan de opdrachtgever.

Als het gaat over de impact van ROA-onderzoek is er volgens Andries sprake van een zekere gelaagdheid. Het meeste contractonderzoek dat het ROA uitvoert wordt gefinancierd door overheden, bijvoorbeeld ministeries en provincies. Zij financieren dit onderzoek voornamelijk omdat zij behoefte hebben aan beleidsinformatie (schoolverlatersgegevens, arbeidsmarktperspectieven, etc.) Beleidsmakers bij deze ministeries en provincies zullen uiteindelijk aan de slag moeten met de onderzoeksresultaten en in die zin zou je dus kunnen zeggen dat ROA-onderzoek vooral impact moet hebben bij deze beleidsmakers. Aan de andere kant zijn er ook andere groepen die belang hebben bij het ROA-onderzoek, zoals bijvoorbeeld individuele studiekeizers en de groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt die Theo in zijn presentatie noemde. Volgens Andries is het de vraag of het ROA zich op al deze actoren moet richten door bijvoorbeeld actief informatie aan studiekeizers te verstrekken of dat het beter is om zich vooral op beleidsmakers en intermediaire organisaties te richten en de verdere verspreiding van deze informatie over te laten aan in dit geval bijvoorbeeld ministeries, provincies, of het UWV.

Andries gaat vervolgens in op de vraag hoe ROA de maatschappelijke impact van zijn onderzoek probeert te vergroten. "Het liefs hebben we projecten die meerdere jaren duren, die echt de potentie hebben om het verschil te maken en waar we de mogelijkheid hebben een onderwerp uit te diepen en op de kaart te zetten. We zijn eigenlijk nooit puur op zoek naar projecten voor het geld." Voorbeelden van langdurige ROA-onderzoeken met een duidelijke maatschappelijke impact zijn de arbeidsmarktprognoses, die maatschappelijke relevantie hebben als het economisch slechter gaat (waar zijn de kansen op een baan nog wel goed?), maar ook als het juist economisch heel goed gaat (waar ondervinden werkgevers de grootste knelpunten in de personeelsvoorziening?), de grootschalige schoolverlatersonderzoeken die het ROA deels in samenwerking met het CBS uitvoert, het leven lang leren project dat het ROA sinds 2004 uitvoert

en natuurlijk het eerder genoemde 4Limburg project waarin het ROA ook participeert met een aantal onderzoekers.

Een andere vraag die voor het ROA relevant is, en waar volgens Andries nog stappen te zetten zijn, is de vraag hoe je voor (meer) zichtbaarheid zorgt. Andries wijst op het feit dat alle ROA-projecten tegenwoordig over klankbordgroepen beschikken. Als voorbeeld noemt hij het leven lang leren project waar onder andere alle relevante ministeries participeren in de klankbordgroep (OCW, SZW en EZ), maar ook het CPB en de SER. De klankbordgroepen leveren veel zinvolle *feedback* en zichtbaarheid op volgens Andries. Daarnaast organiseert het ROA ook eentweejaarlijkse beleidsconferentie en verkent het ROA het verspreiden van factsheets en de mogelijkheden die nieuwe media bieden, bijvoorbeeld door het gebruik van Twitter. Deze inspanningen op het gebied van zichtbaarheid zullen de komende jaren verder uitgebouwd worden. Als voorbeeld van een inspanning om de zichtbaarheid van ROA-onderzoek te vergroten laat Andries nog een informatief filmpje over de ROA arbeidsmarktprognoses zien. Het filmpje richt zich op studiekeizers en is gemaakt door studenten van Zuyd Hogeschool.¹ Naar aanleiding van dit filmpje volgt een discussie over hoe je de juiste boodschap overbrengt op de juiste doelgroep. Verschillende aanwezigen merken op dat korte, informatief bedoelde filmpje zoals het filmpje over arbeidsmarktprognoses alleen werken als ze genuanceerd en goed worden aangepakt. Ter afsluiting van zijn presentatie toont Andries nog kort de *factsheet* "Werkenden in leerstand" die recentelijk gepubliceerd is in het kader van het leven lang leren onderzoek.² De *factsheet* is een voorbeeld van hoe het ROA de zichtbaarheid van zijn onderzoek bij een grote groep geïnteresseerden vergroot.

Na afloop van de presentatie stelt Jos Kusters aan Andries de vraag of valorisatie volgens hem hetzelfde is als impact. Andries geeft aan dat maatschappelijke impact het doel is van het ROA onderzoek, terwijl hij zelf bij valorisatie eerder moet denken aan het (financieel) ten gelde maken van de onderzoeksuitkomsten. De definitie van valorisatie als het (financieel) ten gelde maken van onderzoek op het terrein van onderwijs en arbeidsmarkt spreekt Andries niet aan en leunt volgens hem op een verouderd idee over valorisatie. "Er is veel kennis aanwezig op universiteiten. De vraag is hoe die kennis een bijdrage kan leveren aan de samenleving. En daar draait maatschappelijke impact om wat ons betreft", aldus Andries.

Presentatie Michiel Berssenbrugge: Ontsluiten kennis van masterscripties en proefschriften

Michiel Berssenbrugge en Paul Iske hebben zich de afgelopen maanden bezig gehouden met de vraag hoe masterscripties en proefschriften toegankelijk kunnen worden gemaakt voor geïnteresseerden. Nu is het vaak nog zo dat masterscripties en proefschriften na verdediging in een la verdwijnen, terwijl er misschien zaken in staan die in het kader van het valorisatievraagstuk wellicht nog ergens bruikbaar kunnen zijn. Michiel richt zijn presentatie op de ontsluiting van

¹ Het filmpje is te bekijken op <https://youtu.be/XpEaElUCnmg>

² Deze *factsheet* is beschikbaar op http://roa.sbe.maastrichtuniversity.nl/roanew/wp-content/uploads/2014/02/ROA_F_2017_4.pdf en maakt onderdeel uit van het leven lang leren project waarover het ROA in 2018 uitgebreid zal rapporten.

kennis uit masterscripties, maar er zal ook af en toe worden gesproken over de proefschriften, aangezien daarvoor ook vaak geldt dat de kennis onbenut in een la verdwijnt na de verdediging.

Landelijk vertoont het aantal nieuwe masterstudenten elk jaar weer een forse groei. Dat betekent dus ook dat het aantal geschreven masterscripties elk jaar weer sterk groeit. De vraag die Michiel stelt is: waar blijven de kennis en inzichten die studenten hebben verwoord in hun masterscriptie? Volgens hem worden er elk jaar ongeveer 40.000 masterscripties geschreven die waarschijnlijk grotendeels onbenut blijven.

Jonge mensen proberen volgens Michiel continu zaken te vernieuwen. Het is zonde als masterscripties vol staan met vernieuwende ideeën waar uiteindelijk niks mee wordt gedaan. Zijn idee om iets met dit onderwerp te gaan doen ontstond tijdens een project in China waarbij hij betrokken was. Studenten hielden zich hier daarin als scriptieopdracht bezig met de vraag hoe een 'groen BBP' ontwikkeld zou kunnen worden. Toen Michiel vroeg wat er uiteindelijk met de resultaten zou gebeuren, gaven de studenten aan dat deze ideeën zouden worden opgestuurd naar Peking, waar ambtenaren vervolgens een selectie zouden maken van ideeën die wel en niet geschikt zijn. Michiel zou meer van dit soort koppelingen met de praktijk willen zien. Meer valorisatie dus, dat hij definieert als het proces van 'waardecreatie' uit kennis, waarbij het vergroten van de maatschappelijke en economische impact van die kennis centraal staat en waarin ontwikkelaars en benutters van kennis elkaar ontmoeten in een interactief proces. Dat dergelijke vormen van valorisatie uiterst nuttig kunnen zijn illustreert Michiel met een anekdote. Enige tijd geleden ontdekten studenten en docenten van de Radboud Universiteit Nijmegen dat DigiD, een techniek waarmee Nederlandse overheden op internet iemands identiteit kunnen verifiëren, op een meer veiliger manier kon worden vormgegeven. De studenten boden ook een concreet alternatief, maar volgens Michiel besloot de Nederlandse overheid dit te negeren en uiteindelijk een *tender* uit te schrijven waardoor grote internationale IT-bedrijven voor veel geld met het (opnieuw) oplossen van dit probleem aan de slag gingen. Michiel vraagt zich hardop af waarom er nooit goed is gekeken naar wat de masterstudenten van de Radboud Universiteit Nijmegen hadden bedacht, de specifieke zwaktes die zijn in DigiD hadden ontdekt en de oplossing die zij daarvoor hadden gevonden.

Voordat Michiel zijn verhaal over valorisatie vervolgt maakt hij een korte uitstap naar de moeite die studenten vaak ondervinden bij het vinden van een geschikte stageplaats. Een aantal studenten moet zelfs een tussenjaar nemen omdat ze er niet in slagen een geschikte stageplaats te vinden. Ook zijn bedrijven vaak huiverig voor het aanbieden van stages, omdat hogescholen en universiteiten 'onmogelijke' stage-eisen zouden stellen en 'doorslaan' met (eisen aan) afstudeeronderzoeken. Daarnaast gebruiken bedrijven stagiaires in de praktijk nogal eens als slecht betaalde medewerkers. Wellicht dat stageplekken waarbij een afstudeeropdracht of scriptie moet worden gemaakt makkelijker zijn te verkrijgen als duidelijker is hoe de in die scriptie opgedane kennis een invulling kan krijgen in de praktijk.

Hoe kunnen we de valorisatie van masterscripties (en proefschriften) vergroten? Michiel presenteert hiervoor aantal uitgangspunten (zie afbeelding 1).

Afbeelding 1 - Uitgangspunten voor valorisatie

OP ZOEK NAAR EEN OPLOSSING **EEN AANTAL UITGANGSPUNTEN**

1. **Praktisch van opzet**
2. **Allereerst gericht op Masterstudenten**
3. **Start niet grootschalig**
4. **Beheersbaar en overzichtelijk**
5. **Kunnen opschalen bij resultaat**
6. **Niet dubbel maar complementair**
7. **Koppeling aan maatschappelijke, economische, ecologische vraagstukken**
8. **Hoeft niet DE oplossing te zijn**
9. **Oplossingsrichting/vindingrijkheid wel belangrijk**
10. **Beoordeling door de driehoek begeleider, onderwijsinstelling en onderneming/organisatie.**

Het idee om zich eerst te richten op masterstudenten (punt 2) is gebaseerd op Michiel's voorkeur om klein te starten en het idee dat masterstudenten over het algemeen over meer kennis en vaardigheden beschikken en beter in staat zullen zijn om kwaliteit te leveren dan bijvoorbeeld bachelorstudenten.

Het is volgens Michiel belangrijk om een platform/database te hebben waar vraagstukken gebundeld kunnen worden en waar masterstudenten aan bedrijven/organisaties kunnen worden gekoppeld. Een dergelijk platform kan ook gebruikt worden voor reeds bestaande scripties. Michiel stelt voor dat specifieke algoritmes bijvoorbeeld kunnen zoeken naar oplossingen en/of ideeën voor aangemelde vraagstukken in bestaande scripties. Afbeelding 2 geeft een overzicht van zijn ideeën over hoe valorisatie in de praktijk kan worden gebracht.

Afbeelding 2 – Valorisatie in de praktijk

OP ZOEK NAAR EEN OPLOSSINGVALORISATIE IN DE PRAKTIJK (1)

Kenmerken

1. Organisaties/ondernemingen maken hun vraagstukken kenbaar die Masterstudenten kunnen oplossen of waar nieuwe ideeën voor nodig zijn. Deze worden vervolgens onderdeel van hun scriptie.
2. Specifieke algoritmen zoeken naar oplossingen en of ideeën voor aangemelde vraagstukken in reeds bestaande scripties.
3. Een proces/platform wordt ingezet om koppelingen tot stand te brengen.
4. Elke scriptie krijgt een speciaal gecodeerde valorisatie summary met Maatschappelijke, Economische, Ecologische relevanties, en een kwalificatie.
5. Elke scriptie heeft een management summary, bedoeld voor de betreffende onderneming/organisatie.

Michiel komt terug op de eerder discussie over stageplekken voor studenten. Wil je valorisatie goed uitvoeren, dan zal de hele stage-aanpak – voor zover mogelijk – veranderd moeten worden. Nu is het vaak zo dat als een student bezig is met zijn of haar eigen onderzoeksvraag, al dan niet oorspronkelijk ingediend door de organisatie waar de student stage loopt. Volgens Michiel zou de onderzoeksvraag meer gedreven moeten worden door wat de student daadwerkelijk aantreft op zijn of haar stageplek. Het is belangrijk dat studenten vanuit de opleiding de kans krijgen om zich eerst af te vragen: waar gaat mijn probleemstelling eigenlijk precies over binnen de context van deze organisatie? De student zou zich dus volgens Michiel echt moeten verdiepen in de vraag wat nou echt een vraagstuk is waar de organisatie iets mee kan. Wellicht moet de door de organisatie voorgedragen vraag op grond daarvan enigszins aangepast worden. Michiel merkt tot slot nog op dat er wat hem betreft sprake zou moeten zijn van een redelijke financiële compensatie als de scriptie/onderzoeksopdracht van de student inderdaad leidt tot implementatie van verbeteringen die in de scriptie zijn voorgesteld, zeker als die implementatie leidt tot een verbetering van het bedrijfsresultaat.

Plenaire discussie valorisatie

Paul Iske leidt de discussie over valorisatie in met een introductie. Aansluitend bij de presentatie van Michiel stelt Paul de volgende centrale vraag: “Welke partijen zouden de handen in elkaar kunnen slaan om Michiel’s initiatief tot valorisatie een succes te maken?” Paul denkt dat deze vraag interessant is in de context van Limburg, “omdat men elkaar kent en al veel samen werkt”. Een andere vraag die Paul stelt is hoe we de valorisatieparagraaf die nu in alle proefschriften van de UM staat succesvol kunnen maken (“je ziet ze nu wel overal staan, maar er gebeurt niks mee”). Welke vragen zou je in zo’n valorisatieparagraaf moeten stellen en hoe zou zo’n paragraaf vormgegeven moeten worden?

Limburg als experimenteertuin voor valorisatie scripties en proefschriften

- Mede naar aanleiding van Michiel's presentatie wordt vastgesteld dat Limburg waarschijnlijk met een aantal specifieke vraagstukken worstelt (denk bijvoorbeeld aan krimp en leegstand). Zaak is nu om dit soort vraagstukken ergens te bundelen en dit soort vragen ook binnen de universitaire omgeving meer bekend te maken. Belanghebbende instanties zouden via zo'n platform niet alleen een vraagstuk kunnen indienen, maar ook kunnen aangeven dat ze masterstudenten zoeken die hier hun scriptie over zouden willen schrijven.
- Archi Leenaers vraagt zich af of het wellicht een idee is om in Limburg een soort van experimentele omgeving op te tuigen, als het ware een experimenteertuin om dit soort ontwikkelingen aan te jagen. Als je dat in Limburg voor elkaar krijgt, toon je niet alleen aan dat zo'n platform werkt, maar kun je ook laten zien dat je als Limburg voorop kunt lopen in plaats van maar altijd in een 'calimerocomplex' te schuilen.
- Opgemerkt wordt dat het ook belangrijk is om vast te stellen welke vraagstukken zich zouden lenen voor een valorisatie experimenteertuin. Het zou dan bijvoorbeeld kunnen gaan om vraagstukken waar bedrijven normaal gesproken consultants voor zouden inhuren, maar waar ook prima masterstudenten of promovendi voor zijn in te zetten.
- Binnen de Universiteit Maastricht bestaat het *Thesis-Internship Programme* (TIP), waarbij studenten een stage kunnen lopen bij een organisatie gebaseerd op vragen die direct uit de samenleving komen. De *Graduate School of Business and Economics* van de universiteit heeft daarnaast recent 5 interdisciplinaire wetenschapsthema's benoemd waar men zich de komende tijd vooral op willen richten. Het betreft telkens thema's die maatschappelijk zeer relevant zijn en hier liggen volgens Patricia Jaspers nog voldoende kansen voor de toekomstige samenwerkingsverbanden.
- Jef Pleumeekers merkt op dat het bij de uitwerking van een platform of proeftuin voor valorisatie belangrijk is om vast te stellen wie de kartrekkers zijn. Het is volgens hem belangrijk dat het mensen zijn die ook echt gewicht in de schaal kunnen leggen: "Dit moeten personen zijn waarvan iedereen zegt: 'Die doen dat? Dan gaan wij mee! Bijvoorbeeld de topman van APG, de topman van DSM of de gouverneur zelf.'" Jef heeft veel experimenten gezien die geïnitieerd werden door bijvoorbeeld de politiek, maar die uiteindelijk vastliepen omdat de markt het niet over nam. Je hebt deze 'boegbeelden' nodig om zo'n experiment er uiteindelijk door te drukken.
- Jef merkt op dat er in plaats van enkel een valorisatieparagraaf of speciaal gecodeerde valorisatiesamenvatting (punt 4 uit afbeelding 2), wellicht ook iets in het voortraject van scripties moet gebeuren. Zou hier geen bredere potentietoets moeten plaatsvinden op de beschikbaarheid van oplossingen of iets dergelijks?

- Michiel geeft aan dat in een gecodeerde valorisatiesamenvatting ook ruimte zou moeten zijn voor de vraag wat mogelijke alternatieve toepassingen van het uitgevoerde onderzoek zouden zijn, naast de toepassing zoals die oorspronkelijk bedacht was. Een bepaald idee of een bepaalde uitvinding kan immers ook relevant zijn buiten zijn initiële toepassingsgebied. Paul geeft hierbij nog als voorbeeld dat het mogelijk zou kunnen zijn om aan te geven voor welke bedrijfssectoren de resultaten van de scriptie mogelijk relevant zijn.
- Archi vraagt zich af in hoeverre intellectueel eigendom roet in het eten gooit bij bijvoorbeeld meer technische scripties. Stel dat een student werkt aan een technisch probleem bij een bedrijf in de technieksector. Hoe ga je dan om met intellectueel eigendom van nieuwe ideeën als de scriptie openbaar beschikbaar is? De mogelijkheid bestaat dat deze bedrijven weliswaar graag stages zouden willen aanbieden, maar alleen tegen de voorwaarde dat de inhoud van de scriptie/het proefschrift eigendom is van het bedrijf. Er ontstaan dus wellicht problemen bij het publicatierecht van de student of de promovendus. Volgens Michiel loopt de student of promovendus in dat geval gemakkelijk naar een andere organisatie die wél het recht op publicatie geeft. Om deze reden bieden steeds meer bedrijven in bijvoorbeeld de Verenigde Staten volgens hem standaard dit recht op publicatie aan. Bedrijven hebben de *incentive* om dit te doen omdat ze anders goede ideeën en kundige mensen weg zien trekken.

Paul Iske sluit af met de vraag of het mogelijk zou zijn om in Limburg de partijen bij elkaar te krijgen om bijvoorbeeld een valorisatie ‘experimenteertuin’ op te zetten. We hebben immers vastgesteld dat een dergelijke ‘experimenteertuin’ in Limburg mogelijk zou moeten zijn en dus is deze vraag een logische vervolgvraag. Jef reageert als eerste op de vraag door te stellen dat dé partijen in deze context niet bestaat, het gaat vooral om de vragen *welke partijen voor welke vraagstukken*. Jos stelt voor een groep mensen die zich op dit moment zorgen maakt over de arbeidsmarkt of specifieke arbeidsmarktthema’s bij elkaar te roepen. Jef denkt dat dit een prima idee is, maar geeft aan dat het wel belangrijk is om echt op een select aantal concrete problemen te focussen en daar (in eerste instantie) alleen de relevante omgeving (d.w.z. bedrijven en andere *stakeholders*) bij te betrekken. Je moet dus niet te groot willen starten.

Afsluiting

Andries de Grip sluit de bijeenkomst af en bedankt alle aanwezigen voor hun inbreng.